

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Çınar ilçesine bağlı Çömçeli köyünde, OYAK Çimento'ya bağlı bir şirket tarafından 24,47 hektarlık alanda 4'üncü grup pomza madeni (taş ocağı) açılması planlanmaktadır. Bu proje, köylülerin yaşam alanlarını, geçim kaynaklarını ve yerel ekosistemi doğrudan tehdit ettiği gerekçesiyle uzun süredir yerel halk tarafından barışçıl bir biçimde protesto edilmektedir.

Proje hakkında daha önce tarafımızca yöneltilen sorulara verilen yazılı yanıtta, projeye ilişkin "ÇED Gerekli Değildir" kararının bulunduğu, çevresel etkilerin sınırlı olduğu ifade edilmiştir. Ancak sahadaki gelişmeler, hem çevresel hem de toplumsal-siyasal bir kriz ortaya çıkarmıştır. Nitekim 24.03.2025 tarihinde kamuoyuna yansıdığı üzere, maden karşıtı protestoda köylülere yönelik jandarma müdahalesi gerçekleşmiş, çocuk, kadın ve yaşlı gözlemcilerin yakın mesafeden silah kullanımı, orantısız güç ve gözaltılar yaşanmıştır. Köy halkının can güvenliğini tehdit eden bu eylem, yalnızca çevre hakkının değil, aynı zamanda kişi güvenliği, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, eğitim hakkı ve mülkiyet hakkının ihlali anlamına gelmektedir.

25.11.2025 sabahı aynı köye bu kez yüzlerce askerin ve onlarca zırhlı aracın eşlik ettiği geniş çaplı bir abluka operasyonu gerçekleştirilmiştir. Köyün giriş-çıkışları kapatılmış, sivil hayat fiilen durdurulmuş, çok sayıda çocuğun okula gitmesi engellenmiş ve köylüler üzerinde yoğun korku ve kaygı oluşturulmuştur. Bölgede bulunan baro, demokratik kitle örgütleri ve yerel temsilciler tarafından yapılan gözlemler; söz konusu uygulamanın hiçbir idari veya hukuki karar ile açıklanmadığını, fiilen "olağanüstü hal" koşullarının tek bir köye uygulanması anlamına geldiğini göstermektedir.

Bu durum, şirket çıkarlarının korunması amacıyla kolluk güçlerinin özel güvenlik aygıtına dönüştürülmesi, halkın ise "güvenlik riski" olarak kodlanması anlamına gelmektedir. Devletin asli görevi, vatandaşların haklarını, yaşam alanlarını, doğayı ve kamusal güvenliğini korumaktır; özel şirketlerin ticari planlarını silahlı mekanizmalarla güvenceye almak değildir.

Bu bağlamda;

- 1- 24.03.2025 tarihinde Çömçeli köylülerine yönelik jandarma müdahalesinin emir komuta zinciri nedir? Havaya ve yakın mesafeye ateş açma talimatını kim vermiştir? Müdahalede kullanılan mühimmatın türü nedir?

- 2- 25.11.2025 tarihinde sabah saatlerinde gerçekleştirilen geniş çaplı ablukanın hukuki dayanağı nedir? Valilik veya kaymakamlık tarafından herhangi bir yazılı-idari karar alınmış mıdır?
- 3- Söz konusu abluka ve müdahale sırasında kaç zırhlı araç, kaç kolluk personeli ve kaç TOMA görevlendirilmiştir? Bu birimlerin görevlendirilme gerekçesi nedir?
- 4- Abluka nedeniyle gündelik hayatın durması, çocukların okula gidememesi ve köy halkının fiilen hareket özgürlüğünün kısıtlanması karşısında hangi idari denetim süreçleri işletilmiştir?
- 5- Köylülere yönelik gözaltı işlemleri, plastik mermi veya doğrudan fiziksel müdahale gerçekleşmiş midir? Eğer gerçekleşmişse kaç kişi hakkında işlem yapılmış, bu kişilere ilişkin hukuki süreçlerin aşaması nedir?
- 6- Çömçeli köyünde özel şirket çalışanlarının kolluk eşliğinde faaliyet yürütmesi, İçişleri Bakanlığınızın güvenlik doktrini açısından nasıl açıklanmaktadır? Kamu gücünün özel sermaye yararına kullanılması hakkında herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır?
- 7- 24.03.2025 tarihindeki müdahaleden sonra köylülerin can güvenliğini sağlamak ve benzer olayların tekrarını önlemek amacıyla Valilik veya Bakanlık hangi tedbirleri almıştır?
- 8- Çömçeli köyünde sivil yaşamın askerileştirilmesine yol açan bu uygulamalar, Anayasa'nın 13, 17, 34 ve 42'nci maddeleri çerçevesinde nasıl değerlendirilmektedir? Aşırı güç kullanımına dair kolluk mensupları hakkında idari veya cezai işlem tesis edilmiş midir?